

Nr 198

**av herrar Molin och Fiskesjö
angående lärarutbildningen för samhällskunskap
på gymnasiet.**

Vid riksdagens beslut 1969 om införande av de fasta studiegångarna vid universitetens fria fakulteter (UKAS) uttalades att en omprövning av de därvid beslutade utbildningslinjerna borde ske successivt i framtiden. I beslutet om de nya studielinjerna ingick tillskapandet av vissa s. k. blockämnen, sammansatta av flera olika universitetsämnen eller delar därav och avpassade efter skolans krav. I denna motion föreslås en omprövning av beslutet i fråga om blockämnet samhällskunskap.

Här skall först hänvisas till den långa diskussion som föregick inrättandet av ett fristående ämne samhällskunskap. Först i början av 1960-talet blev ämnet samhällskunskap ett självständigt ämne på skolans alla nivåer. Därefter har ämnets ställning successivt förstärkts. Av särskild betydelse i det avseendet var beslutet om det ökade antalet veckotimmar för ämnet på det nya gymnasiet och i fackskolan.

Trots detta kom riksdagens beslut 1969 att innebära en väsentlig minskning av tiden för utbildning av lärare i samhällskunskap. Genom att ämnet geografi på gymnasiet inbakades i samhällskunskapen innebar beslutet om att för ämnesteoretisk behörighet som lärare i samhällskunskap på gymnasiet skulle krävas 60 poäng (motsvarande tre terminers studier) — en minskning av utbildningstiden med 40 procent jämfört med vad som tidigare gällde. Detta skedde utan att någon förändring i ämnets ställning eller i syftet med det självständiga ämnet förutsattes. Gymnasieutredningen använde formuleringen »främja förmågan att förstå hur samhället fungerar» för syftet med samhällskunskapsundervisningen.

Med hänsyn till det angelägna i att skolan i dagens samhällssituation meddelar vidsträckta kunskaper och stimulerar en allsidig diskussion om det politiska, sociala och ekonomiska livet bör nu en omprövning av beslutet om nedskärning av tiden för lärarutbildning i samhällskunskap komma till stånd. Ett ytterligare motiv för en omprövning är de negativa erfarenheterna av det nya systemet. De studerande har i hög grad tyckt sig uppleva en forcerad och föga sammanhållen utbildning med alltför små möjligheter till en vid diskussion. Detta sammanhänger uppenbarligen med att man icke i något av de i blockämnet ingående universitetsämnena uppnår ens ettbetygsnivån (20 poäng).

I motion 1969: 1057 i andra kammaren pekades på olika — alltså aktuella — möjligheter att undvika de olyckliga konsekvenserna av en minskning av utbildningstiden för lärare i samhällskunskap. Ämnet kan t. ex. på gymnasium och fackskola tillåtas ingå i s. k. ettämneskombinationer, där läraren alltså icke är tvungen att vara behörig i något annat ämne. Samhällskunskapen kan vidare kombineras med ämnet socialkunskap, som har ett med samhällskunskapen likartat utbildningsinnehåll. Ett tredje alternativ är att låta samhällskunskapen vid s. k. tvåämneskombinationer obligatoriskt ingå med 80 poäng, varvid det andra ämnet ingår med 40 poäng. Slutligen finns givetvis även möjligheten att förlänga den ämne-teoretiska utbildningens längd med en termin (20 poäng), vilket skulle kunna ske i samband med en förändring av utbildningstiden för lärare i blockämnena i allmänhet. Det väsentliga är att utbildningstiden för lärare i samhällskunskap på gymnasium och fackskola i fortsättningen icke får underskrida fyra terminer (80 poäng).

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer vi

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala att åtgärder bör vidtas för att säkerställa att lärarutbildningen för samhällskunskap på gymnasiet uppgår till minst 80 poäng.

Stockholm den 21 januari 1971

BJÖRN MOLIN (fp)

BERTIL FISKESJÖ (c)